

„Eesti Päevaleht“, 10. III '03

Lavastuses mitmel korral kasutatud Mäe Andrese (Priit Volmer, vasakul) ja Oru Pearu (Jassi Zahharov) vägikaikaveoga üldistati kahe talu suhteid. FOTO: MARKO MUMM

Estonia kaigub Vargamäest

Lavastuses mitmel korral kasutatud Mäe Andrese (Priit Volmer, vasakul) ja Oru Pearu (Jassi Zahharov) vägikaikaveoga üldistati kahe talu suhteid. FOTO: MARKO MUMM

Estonia kaigub Vargamäest

Kersti Inno

Klassikaraadio toimetaja

MUUSIKAL ▶ Tammsaare käsitus tõest ja õigusest, tööst ja armastusest on erutanud mitut põlvkonda eestlasi, ega pääse neist probleemidest ka euroeestlased. Eesti klassiku sisutihe- da romaani elu võtmeküsimusi on vaetud püünel varemgi, nüüd aga esmakordselt muusikateatri laval.

Lavakujundus ja kostüümid aitavad hõlpsasti sisse elada enam kui sajanditagusesse külamiljöösse. Pöördlava keereldes vahelduvad tempokalt misansteenid.

Tõtt tunnistades oli eelnevalt suurim kartus muusika pärast, et see palaganiks ei muutuks ja suurteost ära ei solgiks. Neljapäeval Estoniasse esietendusele tõtanud võisid juba avamängu esimeste taktide järel selles suhtes küll kergendatult hingata, tundes muusikas ära eestlase hingele, selles lavateoses aga Andresele ja Kröödale omase tõsiduse, raskemeelsuse ja nuk-

- ▶ "Vargamäe tõe ja õiguse" muusikas tunneb ära eestlase tõsise meele
- ▶ Lavastuses osalemine annab hea lavakooli noortele estoonlastele

ruse, kõige hingekriipivamalt viiulisoolos, mis teadagi muusika loojale Tõnu Raadikule lähedasim pill.

Kõrtsis kraaklejad

Pearut saadab läbi lavateose muusikas karakterne krutskikujund. Rahvaliku muusikaga on kaetud kõrtsistseenid, mida näeb lavastuses õige ohtrasti, kinnitamas pilti eestlastest kui suurtest kraaklejatest ja joomarahvast. Teises vaatuses vilksatab muusikasse ka diksiländi ning hollywoodilikust, süvendamaks ängistust saalisviibijate hinges, jälgimas Vargamäelt lahkujaid ja sinna jääjaid ning tõdemas koos Vargamäe tegelastega, et oleme "vaid kärbsed sitahuniku otsas".

Muusikal žanrimääratlusena on siinkohal eksitav, tegemist on pigem muusikalise draamaga. Tegelikult mõjub kogu lavastus illustratsioonina Tammsaare rohke tegevustikuga romaanile. Lavastuse sisepinget ja reaalselt aega arvestades tulnuks ehk kasuks loobumine nii mõnestki stseenist. Siinkohal kerkib ka küsimus, kas selline lavastus peab tingimata Rahvusooperi laval olema. Ja kellele see on mõeldud? Kas nostalgia hetkedeks Tammsaare fännidele või koolilastele, kes saaksid kohustusliku kirjanduse lugemistundi arvelt aega kokku hoida?

Raske uskuda, et see võiks elamuse pakkuda ka originaalteost mittetundvale muulasele, kuigi etendus on transleeritud nii ing-

MUUSIKAL

VARGAMÄE TÕDE JA ÕIGUS

- **Muusika:** Tõnu Raadik
- **Libretist ja lavastaja:** Ago-Endrik Kerge (Tammsaare romaani "Tõde ja õigus" 1. osa järg)
- **Muusikaline juht ja dirigent:** Aivo Välja
- **Kunstnik:** Liina Pihlak
- **Osades:** Jassi Zahharov (Pearu), Priit Volmer (Andres), Tiiu Laur (Krööd), Triin Ella (Mari), Helgi Sallo (Pearu eit), René Soom (Juss) jt
- **Esietendus:** 6. märtsil Estonias

lise kui vene keelde.

Üks on aga kindel – selles lavastuses osalemine on tohutult tähtis lavakool noortele estoonlastele. Kogenud lavastaja Ago-Endrik Kerge käe all kihab aktiivses tegevuses kogu lavapere – nii suuremates kui väiksemates rollides osalejad, armsad ja tublid lapsed ning ooperikoor.

Lavastuse "täht" on vaielda-

matult Jassi Zahharov Pearuna. Oivaline karakternäitleja, kes lummaks ka naabermaja Draamateatri publikut. Igiliikur, püridel balansseeriv, küll kiuslik ja krutskilik, aga inimesena see Pearu on paras paar oma "lambasihvriga", mistahes rollis publikut peos hoidva Helgi Salloga.

Õnnestunud osatäitmised

Siiras imetus ja õnnitus ka EMA laulutudengile ja Rahvusooperi kooriartistile Priit Volmerile, kes on loonud veenva Mäe talu peremehe Andrese rolli nii laulus kui sõnas. Ja kaastunne vaprale Tiiu Laurile, kes vaevleb Krööda ebamugavas vokaalpartii, mis sündinud ilmselt "heleda heale" sundmõttest. Triin Ella naerust ja laulust rõkka Marina näib olevat märksa soodsamas olukorras.

Rõõmu teeb ka hulk väiksemaid õnnestunud lavarolle, sündinud armastusest oma töö vastu, kuigi Vargamäel näikse armastust nappivat, rääkimata tõest ja õigusest.